

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport
Ontgronding en inrichting Haarrijnseplas,
Vleuten-De Meern

27 mei 1999

953-78

ISBN 90-421-0540-2
Utrecht. Commissie voor de milieueffectrapportage.

commissie voor de milieueffectrapportage

Gedeputeerde Staten van Utrecht
Dienst Ruimte en Groen
Postbus 80300
3508 TH UTRECHT

uw kenmerk
REG1999001028i

uw brief
18 maart 1999

ons kenmerk
U251-99\Hd\mw\953-80

onderwerp
Toetsingsadvies Ontgronding en inrichting
Haarrijnseplas, Vleuten-De Meern

doorkiesnummer
(030) 234 76 23

Utrecht,
27 mei 1999

Met bovengenoemde brief stelde u de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid een toetsingsadvies uit te brengen over het milieueffectrapport (MER) ten behoeve van de besluitvorming over Ontgronding en inrichting Haarrijnseplas, Vleuten-De Meern. Overeenkomstig artikel 7.26 van de Wet milieubeheer (Wm) bied ik u hierbij het advies van de Commissie aan.

De Commissie hoopt met haar advies een constructieve bijdrage te leveren aan de besluitvorming. Zij zal gaarne vernemen hoe u gebruik maakt van haar aanbevelingen. Dit houdt in dat de Commissie graag te zijner tijd het (ontwerp-)besluit en de evaluatiedocumenten krijgt toegestuurd.

prof. dr. ir. D. de Zeeuw
voorzitter van de werkgroep m.e.r.
Ontgronding en inrichting Haarrijnseplas,
Vleuten-De Meern

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport
Ontgronding en inrichting Haarrijnseplas, Vleuten-De Meern

Advies op grond van artikel 7.26 van de Wet milieubeheer over het milieueffectrapport over de ontgronding en de inrichting van de Haarrijnseplas in de gemeente Vleuten-De Meern,

uitgebracht aan Gedeputeerde Staten van Utrecht (coördinerend bevoegd gezag) door de Commissie voor de milieueffectrapportage; namens deze,

de werkgroep m.e.r. Ontgronding en inrichting Haarrijnseplas, Vleuten-De Meern,

de secretaris

dr. A.C.P.M. van der Heijden

de voorzitter

prof.dr.ir. D. de Zeeuw

Utrecht, 27 mei 1999

INHOUDSOPGAVE

	Pagina
1. Inleiding	1
2. Oordeel over het MER	2
2.1 Algemeen	2
3. Toelichting op het oordeel	2
3.1 Alternatieven	2
3.2 Waterkwaliteit	3
3.3 Nulalternatief en autonome ontwikkeling	3

Bijlagen

1. Brief van het bevoegd gezag d.d. 19 maart, waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen
2. Kennisgeving in Staatscourant nr. 59 d.d. 25 maart 1999
3. Projectgegevens
4. Lijst van inspraakreacties en adviezen

1.

INLEIDING

De gemeente Vleuten-De Meern heeft het voornemen om in de polder Haarrijn een oppervlakte van circa 150 ha (gefaseerd) te ontgronden. De ontgroning dient voor de aanleg van een centrale waterplas voor het project Leidsche Rijn. De plas krijgt een functie in het waterbeheerssysteem (met name de waterbuffering). Het gewonnen zand zal worden gebruikt als ophoogzand voor de Leidsche Rijn. De eindbestemming van de te realiseren plas is zowel natuurontwikkelings- als recreatiegebied.

Bij brief van 18 maart 1999^{1]} heeft Gedeputeerde Staten van de provincie Utrecht de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen over het opgestelde milieueffectrapport (MER). Het MER is op 26 maart 1999 ter inzage gelegd^{2]}.

Het advies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de m.e.r.^{3]} De werkgroep treedt op namens de Commissie voor de m.e.r. en wordt verder in dit advies 'de Commissie' genoemd.

De Commissie heeft kennis genomen van de inspraakreacties en adviezen^{4]}, die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Voor zover relevant in het kader van het advies wordt er met voetnoten naar verwezen.

Op grond van artikel 7.26, lid 1 van de Wm toetst de Commissie:

- aan de richtlijnen van het MER^{5]}, zoals vastgesteld op 22 september 1998;
- op eventuele onjuistheden^{6]};
- aan de wettelijke regels voor de inhoud van een MER^{7]}.

Tijdens de toetsing inventariseert de Commissie eerst of er tekortkomingen zijn in het voldoen aan de wettelijke vereisten en de richtlijnen en gaat zij na welke onderdelen van het MER in aanmerking komen voor een positieve vermelding. Vervolgens beoordeelt de Commissie de ernst van de tekortkomingen. Daarbij staat de vraag centraal of de benodigde informatie aanwezig is om het milieubelang een volwaardige plaats te geven bij het besluit over de vergunningverlening in het kader van de Ontgrondingenwet. Is dat naar haar mening niet het geval dan betreft het een *essentiële tekortkoming*.

Tijdens de toetsing was de Commissie van oordeel dat het MER op enkele onderdelen onduidelijk was. Daarover heeft de Commissie schriftelijk vragen gesteld aan de initiatiefnemer. Op 23 april 1999 heeft een gesprek plaatsgevonden tussen de Commissie, de provincie Utrecht en vertegenwoordigers van de gemeente Vleuten-De Meern waarin deze vragen nader zijn toegelicht. Omdat tijdens dit overleg nog steeds sprake was van enkele onduidelijkheden, is de initiatiefnemer in de gelegenheid gesteld op deze punten aanvullende schriftelijke informatie te verschaffen. De aanvullende informatie heeft niet ter inzage gelegen en daarom is in dit advies inspraak hierover niet beschouwd. De Commissie is van mening

1 Zie bijlage 1.

2 Zie bijlage 2.

3 Zie bijlage 3 voor de samenstelling van de werkgroep en andere projectgegevens.

4 Bijlage 4 geeft hiervan een lijst.

5 Wm, artikel 7.23, lid 2.

6 Wm, artikel 7.23, lid 2.

7 Wm, artikel 7.10.

dat deze informatie bij het definitieve besluit alsnog ter inzage dient te worden gelegd.

Dit advies bevat het oordeel over het MER inclusief de aanvullende informatie die door de initiatiefnemer is verschaft.

2. OORDEEL OVER HET MER

2.1 Algemeen

De Commissie is van oordeel dat het MER, tezamen met de aanvullende informatie, de **essentiële informatie bevat** om het milieubelang een volwaardige plaats te geven in de besluitvorming.

De Commissie constateert dat de initiatiefnemer er in is geslaagd om het hoofd-rapport van het MER beknopt en daardoor overzichtelijk op te stellen.

De Commissie heeft over de volgende punten in het MER extra informatie gevraagd en ontvangen:

- de uitwerking van twee extra alternatieven;
- de waterkwaliteit van de toekomstige Haarrijnseplas;
- de wijze waarop het nulalternatief en de autonome situatie zijn uitgewerkt.

3. TOELICHTING OP HET OORDEEL

3.1 Alternatieven

In het MER zijn behalve het nulalternatief en de voorgenomen activiteit dat tevens het mma is, geen andere alternatieven beschreven. Een onderbouwing hiervoor ontbreekt. De Commissie is van mening dat voor het zo optimaal mogelijk kunnen beoordelen van de milieuaspecten en -effecten, bij de vergelijking van de alternatieven ook verschillende varianten meegenomen hadden moeten worden. De Commissie heeft verzocht een uitwerking te geven van een alternatief waarbij wordt uitgegaan van één ondiepe plas (diepte maximaal 15 meter) en van een alternatief met één diepe en één ondiepe plas.

Uit de aanvullende informatie blijkt het alternatief waarbij wordt uitgegaan van een totaal ondiepe plas, een aantal milieunadelen met zich mee te brengen. Het betreft een verslechterde waterkwaliteit, maar ook extra CO₂ uitstoot en verkeers- en geluidsoverlast door toename van het aantal verkeersbewegingen, omdat ophoogzand van elders moet worden aangevoerd. Deze nadelen gelden eveneens voor het alternatief waarbij rekening wordt gehouden met de variant van één diepe en één ondiepe plas.

De Commissie is van mening dat duidelijk is geworden dat de in het MER beschreven alternatieven gunstiger zijn voor het milieu, dan de beide alternatieven die in de aanvullende informatie zijn beschreven.

3.2 Waterkwaliteit

In het MER wordt aandacht besteed aan de waterkwaliteit van de toekomstige Haarrijnseplas. Het zelfreinigend systeem speelt een belangrijke rol bij het handhaven van een goede waterkwaliteit.

In verband met dit zelfreinigend systeem is het belangrijk te weten wanneer de plas wordt gerealiseerd in relatie tot de Leidsche Rijn⁸). Het MER geeft hierover geen duidelijkheid. Tevens is het van belang te weten wat de waterkwaliteit is van de toekomstige plas in het geval het zelfreinigend systeem niet volgens verwachting functioneert. Het doorrekenen van een worst-case scenario, hetgeen inhoudt dat geen zuivering van het water plaatsvindt, kan dit inzicht vergroten. Het MER geeft hierin geen inzicht.

Uit de aanvullende informatie blijkt dat de Haarrijnseplas in fasen wordt gerealiseerd en direct wordt ingericht, inclusief de ecologische zone. De ontwikkeling van de plas loopt parallel aan de ontwikkeling van de bouwlocatie Leidsche Rijn. In de aanvullende informatie wordt voorts beschreven wat de verwachte waterkwaliteit is, als wordt uitgegaan van een worst-case scenario voor de concentraties stikstof en fosfaat. De Commissie is van mening dat deze beschrijving voldoende inzicht geeft in de gevolgen voor de waterkwaliteit wanneer geen zuivering van het water plaatsvindt.

3.3 Nulalternatief en autonome ontwikkeling

In het MER is de autonome ontwikkeling opgevat als de situatie waarin de voorgenomen activiteit niet doorgaat en ook andere projecten in het kader van Leidsche Rijn op deze locatie niet plaatsvinden. De Commissie neemt aan dat, indien de situatie zich voordoet dat de voorgenomen activiteit niet kan worden gerealiseerd, op basis van vigerend beleid in het kader van Leidsche Rijn, andere projecten worden gerealiseerd gericht op recreatie, waterhuishouding en versterking van de ecologische verbindingzone. De Commissie heeft evenwel geconstateerd dat een dergelijk scenario voor de autonome ontwikkeling niet in het MER is opgenomen.

In het MER is het nulalternatief gelijk gesteld aan de huidige toestand en heeft bij de vergelijking van de alternatieven steeds de waardering '0' gekregen. Door deze werkwijze scoort de voorgenomen activiteit op allerlei aspecten veelal positiever dan wanneer met de autonome ontwikkeling zou zijn vergeleken.

In de richtlijnen wordt nadrukkelijk gevraagd om als referentie voor de te verwachten milieueffecten de bestaande toestand van het milieu in het studiegebied te beschrijven, inclusief de autonome ontwikkeling hiervan.

De Commissie heeft het niet meenemen van de autonome ontwikkeling in de referentiesituatie niet als een essentiële tekortkoming beschouwd, omdat de milieueffecten in het MER ook op een andere wijze dan door vergelijking van alternatieven aan de orde komen en er daardoor voldoende informatie is voor de besluitvorming. Bovendien is het in de onderhavige situatie in de Leidsche Rijn

8 Inspraakreactie 6 (bijlage 4) geeft aan dat moet worden aangegeven welke tijdelijke inrichtingsmaatregelen dienen te worden getroffen om de waterbeheersing en de gewenste waterkwaliteit gedurende de aanlegfase te kunnen garanderen. De Commissie acht inzicht hierin eveneens noodzakelijk.

niet eenvoudig de gevolgen van een eventuele autonome ontwikkeling goed te beschrijven.

De Commissie is van mening dat in de aanvullende informatie voldoende wordt gemotiveerd waarom op grond van reeds eerder genomen besluiten in het kader van Leidsche Rijn, geen andere scenario's zijn beschreven.

BIJLAGEN

bij het Toetsingsadvies over het
milieueffectrapport Ontgronding
en inrichting Haarrijnseplas,
Vleuten-De Meern

(bijlagen 1 t/m 4)

BIJLAGE 1

Brief van het bevoegd gezag d.d. 18 maart 1999 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen

provincie :: Utrecht

Dienst Ruimte en Groen

Commissie voor de
milieu-effectrapportage
t.a.v. dr. A. van der Heijden
Postbus 2345
3500 GH Utrecht

Pythagoraslaan 101
Postbus 80300
3508 TH Utrecht

Tel. 030-2589111

Fax 030-2583496

<http://www.pvutran.nl>

	Commissie voor de milieu-effectrapportage
ingekomen:	18 MAART 1999
nummer:	364-99
dossier:	953.45 t/m 51 (7x)
kopie naar:	Hd/S - Pur / B.L.

Rabobank Utrecht rekening 39-43 11 220

Girorekening Rabobank 254134

Datum: 18 maart 1999
Nummer: REG1999001028i
Uw brief van:
Uw nummer:
Bijlage: 7 x 5

Afdeling: Landelijk Gebied
Referentie: Uitdewilligen
Doorkiesnummer: 030-2583810
Faxnummer: 030-2582130
E-mailadres:
Onderwerp: MER Haarrijnseplas

Geachte commissieleden,

Hierbij berichten wij u dat wij op 22 februari 1999 de milieu-effectrapportage en de aanvragen ontvangen hebben voor besluiten benodigd voor de aanleg van de Haarrijnseplas in de gemeente Vleuten-De Meern. Het betreft aanvragen voor:

- vergunning Ontgrondingenwet inclusief milieu-effectrapportage, bevoegd gezag gedeputeerde staten van Utrecht;
- vergunning Wet milieubeheer, bevoegd gezag gedeputeerde staten van Utrecht;
- vergunning Wet verontreiniging oppervlaktewater, bevoegd gezag Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden;
- ontheffing Keur van het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden.

Overeenkomstig het bepaalde in artikel 14.1, tweede lid, Wet milieubeheer zullen wij de aanvragen gecoördineerd behandelen.

Het Milieu-effectrapport en de aanvragen zullen van 26 maart tot en met 22 april 1999 ter inzage worden gelegd. Eventuele opmerkingen over het MER zenden wij u zo spoedig mogelijk toe. Wij zien uw advies over het Milieu-effectrapport graag vóór 27 mei 1999 tegemoet. De aanvragen zijn geregistreerd onder nummer 1998REG000724. Wij verzoeken u bij correspondentie dit nummer te vermelden.

Hoogachtend,
gedeputeerde staten van Utrecht,
namens hen,

mr. J. Uitdewilligen,
juridisch adviseur ontgrondingen.

BIJLAGE 2

Kennisgeving van de ter inzagelegging van het milieueffectrapport in Staatscourant nr. 59 d.d. 25 maart 1999

provincie :: Utrecht

Kennisgeving

Milieu-effectrapportage en vergunningaanvragen Haarrijn

Deze advertentie geeft informatie over een project met mogelijke gevolgen voor de omgeving. Woon u in de buurt, dan kan het van belang zijn deze advertentie te lezen.

Burgemeester en wethouders van de gemeente Vleuten-De Meern hebben vergunningen aangevraagd voor de aanleg van een recreatieplas en natuurontwikkelingsgebied in de polder Haarrijn. De plas is tevens bedoeld als onderdeel van het waterbeheersysteem en voor de winning van ophoogzand voor het project Leidsche Rijn. Voor de activiteiten is een Milieu-effectrapport (MER) opgesteld. Gedeputeerde staten van Utrecht hebben op 22 september 1998 richtlijnen voor de inhoud van het rapport vastgesteld.

De vergunningaanvragen betreffen:

- vergunning Ontgrondingenwet, bevoegd gezag gedeputeerde staten van Utrecht;
- vergunning Wet milieubeheer, bevoegd gezag gedeputeerde staten van Utrecht;
- vergunning Wet verontreiniging oppervlaktewater, bevoegd gezag Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden;
- onthefing Keur, bevoegd gezag Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden.

Deze aanvragen zullen door gedeputeerde staten van Utrecht gezamenlijk worden behandeld. In dit stadium van de procedure heeft u de mogelijkheid uw opmerkingen te geven over de milieu-effectrapportage. Te zijner tijd zullen de concept-besluiten voor de vergunningen ter inzage worden gelegd waarna u gelegenheid heeft hierop te reageren.

De aanvraag voor de ontgrondingsvergunning heeft betrekking op het gebied ten oosten van de Maarsseweweg. De aanvraag voor de ontgrondingsvergunning voor de voorgenomen werkzaamheden ten westen van de Maarsseweweg zal in een later stadium worden indediend. Voor de aanleg van de plas wordt eveneens een procedure voor vrijstelling van het geldende bestemmingsplan (art. 19 WRO procedure) doorlopen. Deze procedure maakt geen deel uit van de gecoördineerde behandeling van vergunningaanvragen.

Hebt u opmerkingen?

Schriftelijk: Als u opmerkingen heeft over het MER, dan kunt u die tot en met 22 april 1999 schriftelijk indienen bij gedeputeerde staten van Utrecht, dienst Ruimte & Groen, postbus 80300, 3508 TH Utrecht. Als u niet wilt dat uw persoonlijke gegevens bekend worden, kunt u dat meteen opgeven.

Mondeling: Wenst u de opmerkingen of wensen over het MER mondeling in te dienen, dan kunt u om een gesprek vragen. Dat moet u voor 22 april 1999 doen (030-2583810).

De stukken inzien

U kunt het MER, de aanvragen en andere ter zake doende stukken inzien van 26 maart t/m 22 april 1999:

- bij de gemeente Vleuten-De Meern, Dorpsstraat 9, 3451 BH Vleuten-De Meern: elke werkdag van 9.00 tot 12.00 uur en van 14.00 tot 16.00 uur en buiten deze uren na telefonische afspraak (030-6779311);
- bij het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden, Poldermolen 2, Houten: op werkdagen van 9.00 tot 16.00 uur;
- in het Provinciehuis, Pythagoraslaan 101, Utrecht: elke werkdag van 9.00 tot 12.00 en van 14.00 tot 17.00 uur en buiten deze uren na telefonische afspraak (030-2583810);

Informatie

Voor nadere inlichtingen kunt u terecht bij het bureau Landinrichting, Agrarische zaken en Ontgrondingen van de provincie Utrecht: 030-2583426 of 030-2583810.

HOOGHEEMRAADSCHAP
DE STICHTSE
RIJNLANDEN
WATER EN LANDINRICHTING

BIJLAGE 3

Projectgegevens

Initiatiefnemer: Gemeente Vleuten-De Meern

Bevoegd gezag: Gedeputeerde Staten van Utrecht (coördinerend bevoegd gezag) en Gemeente Vleuten-De Meern (mede-bevoegd gezag)

Besluit: vergunningverlening ingevolge de Ontgrondingenwet

Categorie Besluit m.e.r. 1994: C16.1

Activiteit: De gemeente Vleuten-De Meern is van plan om in de polder Haarrijn een oppervlakte van circa 150 ha te ontgronden. De ontgroning dient voor de aanleg van een centrale waterplas voor het project Leidsche Rijn. De plas krijgt een functie in het waterbeheerssysteem. Het gewonnen zand zal worden gebruikt als ophoozand voor de Leidsche Rijn.

Procedurele gegevens:

kennisgeving startnotitie: 3 en 4 juni 1998

richtlijnenadvies uitgebracht: 30 juli 1998

richtlijnen vastgesteld op: 22 september 1998

kennisgeving MER: 25 maart 1999

toetsingsadvies uitgebracht: 27 mei 1999

Bijzonderheden:

De Commissie heeft tijdens de toetsing geconstateerd dat het MER op enkele onderdelen onduidelijk was. Zij heeft schriftelijk vragen gesteld aan de initiatiefnemer over het uitwerken van twee extra alternatieven, de waterkwaliteit van de toekomstige Haarrijnseplas en de wijze waarop het nulalternatief en de autonome situatie zijn uitgewerkt. Hierop is door de initiatiefnemer schriftelijke informatie verschaft die door de Commissie bij de toetsing is betrokken. De Commissie achtte het MER met de aanvullende informatie voldoende voor de besluitvorming.

Samenstelling van de werkgroep:

ing. D. Hamhuis

ir. W.J. Heijnen

dr. J.T. Meulemans

prof.dr.ir. D. de Zeeuw (voorzitter)

Secretaris van de werkgroep: dr. A.C.P.M. van der Heijden.

BIJLAGE 4

Lijst van inspraakreacties en adviezen

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
1.	19990412	Platform van natuur- en milieuorganisaties Vleuten-De Meern, ENFB afd. Vleuten-De Meern, Landschapsbeheer Vleuten-De Meern, IVN Vechtplas-sengebied, Vogelwacht, KNNV afdeling Utrecht en de Stichtse Milieufederatie	Utrecht	19990507
2.	19990422	Burgemeester en Wethouders van de Gemeente Vleuten-De Meern	Vleuten	19990507
3.	19990420	Inspectie Milieuhygiëne Noord-West van het Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer	Haarlem	19990507
4.	19990421	Gewestelijk Land- en Tuinbouw Organisatie	De Bilt	19990507
5.	19990421	Ballast Nedam Bulkgrondstoffen v.o.f.	Soest	19990507
6.	19990426	Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden	Houten	19990507
7.	19990503	Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, directie Noordwest	Diemen-Zuid	19990507
8.	19990415	Verslag van de hoorzitting	Vleuten	19990507

